

Uvanleg vakker bok

Lina Undrum Mariussen
Finne deg der inne og hente deg ut
 Dikt. 62 s. Oslo: Forlaget Oktober, 2011.
 Pris NOK 199
 ISBN 978-82-495-0841-9

det er noe i deg som snur seg
 og føttene snur seg etter
 du tenker at man kanskje kan komme hjem slik
 bløt etter regnet og altfor sent
 og se at noen har satt ut ei lykt på trappa

Dette er ei uvanleg bok. Uvanleg vakker og rørende. Om det mørke, hjelpelause og fortvilande rundt ein sjukdom som ikkje kan forståast eller behandlast. Sjukdomen har ikkje namn, vi kan andre oss på kva det medisinsk sett dreier seg om, men det er mindre viktig, og tittelen seier det meste: Finne deg der inne og hente deg ut.

Forteljarstemma er den eldste av to søsterer, og den yngre søstera er i ferd med å gli inn i ein tilstand av mørke, der både sinn og kropp visnar og veiknar, ord blir borte og søstera er i ferd med å drukne og døy ... Det er sorgfullt, det er fortvilande, det er vondt. Og kanskje det mest særigne: det er vakkert rørende. Teksten rører ved kjenslene. Bileta er både diffuse og skarpe, emosjonelle og sanslege.

Boka er som eit samanhengande dikt, ei poetisk forteljing. Natur, sansar, kjensler, tankar og draumar. Håp og vonløyse.

hvordan skal jeg skrive denne historien
 om tusener av mennesker som legger seg ned uten forklaring

Ei bokmelding som dette kan ikkje skildre innhaldet eller historia i denne forteljinga; det er som om forteljinga veks utover kva ord kan formidle. Slik orda mellom søstrene blir både viktige og etter kvart uviktige, tomme. Då kan hendene formidle meir:

her sitter jeg og holder deg i hånda
 og lar hendene snakke
 jeg later som om hendene vet noe om deg
 de sier de vet at det må gå over
 jeg later som om hendene mine
 er fulle av noe
 som kan få deg til å lyse
 hendene mine forstår noe
 som jeg ennå ikke har forstått

.....
 de får det til å se enkelt ut
 å holde andres gråt i hendene
 de følger en oppskrift
 jeg ikke kan huske å ha lært
 hvordan kan jeg ha unngått å få med meg dette
 som hendene har visst om bestandig
 jeg legger hodet ditt fra meg og går ut
 i hagen, der jeg åpner ansiktet alene

Vakkert. Mystisk stundom, bileta er som poesi som må tolkast og få mening. Dette er ei bok for alle – for pårørende, venner og den sjuke, for alle hjelpearar i alle yrke, også for legar trent til diagnostikk og behandling, som kan utvide sine røymsler.

Dette er ei bok eg kan tilrå og be folk lese.

Bjarte Stubhaug
 Klinikk for stressmedisin
 Frihamnsenteret

Så godt som sorgfrie kaker

Anne Spurkland
Frie kaker
 318 s, ill. Oslo: Spartacus forlag, 2011.
 Pris NOK 349
 ISBN 978-82-430-0623-2

Hva gjør du når tante Olga ikke tåler melk, vesle Iver ikke kan spise mel, farmor ikke liker nøtter, og alle skal på kaffebesøk samtidig? Anne Spurkland, professor ved Avdeling for anatomi, Universitetet i Oslo, vet råd! Den siste måneden har jeg bakt meg gjennom deler av Frie kaker – med personalet ved Finnsnes legekantor som velvillige og storfornøyde prøvekaniner.

Frie kaker inneholder over 100 illustrerte kakeoppskrifter, hver med en koselig bakgrunnshistorie. Boken er delt inn i fem deler: kaker uten melk, uten egg, uten mel, uten sukker og uten konvensjoner. Alle de klassiske kakesortene finnes i en variant fri for en eller flere av ingrediensene egg, mel, melk og sukker, som alle utgjør standard kakeingredienser. I tillegg inneholder seksjonen for konvensjonsfrie kaker noe mer uvanlige kaker, kaker som bidrar til å utvide mitt kakebegrep.

Det hele starter med en generell del om bakekjemi og innføring i hva de ulike ingrediensene i bakverket bidrar med, slik at man som kakebaker kan finne erstatninger når man er allergiker, har en med allergi i familien, får allergiske gjester eller regnet høljer ned og butikturen ikke frister.

Boken er skrevet slik at det skal være mulig å finne de fleste ingrediensene i vanlige matvarebutikker. En svakhet er at noen få ingredienser er vanskelig å få tak i en mindre by uten internasjonale matvarebutikker, men stort sett finnes alternative anbefalinger, eller så kan man bruke seksjonen om bakekjemi for tips.

En del av kjøkkenutstyret som kreves, gjør også at kakene tidvis kan være utfordrende å lage på et kommunalt utstyrt turnuskjøkken. Noen av de svært alternative kakene forsvant mer langsomt fra lunsjrommet, men skal man dømme etter den gjennomsnittlige kakespisetakten og tilbakemeldinger fra enkeltmedarbeidere, vender Finnsnes legekantor tommelen opp for Anne Spurklands Frie kaker.

Kristin Viste
 Finnsnes legesenter
 Finnsnes